

Instanța de fond: Judecătoria Buiucani, mun. Chișinău
Judecător: Mihai Murguleț
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău
Judecători: L.Bulgac, D.Manole, G.Dașchevici

ÎNCHEIERE

10 mai 2018

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

Având în componență sa:

Președintele completului,

Judecător:

Svetlana Filincova

Judecători:

Nicolae Craiu și Dumitru Visternicean

examinând admisibilitatea recursului declarat de Ministerul Justiției al Republicii Moldova prin intermediul reprezentantului Constantin Cachița,

în cauza civilă intentată la acțiunea depusă de Agapii Adrian împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova, Comunității religioase Parohia cu hramul „Sfinții Arhangheli Mihail și Gavriil”, intervenienți accesorii Țurcanu Valeriu, Scurtu Andrei, Istrati Victor, Țurcanu Dumitru, Păduri Dumitru, Pădure Valeriu și Biserica ortodoxă din Moldova, Mitropolia Chișinău și a Întregii Moldove cu privire la contestarea actelor administrative,

împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 15 iunie 2017,

c o n s t a t ă :

La 05 iunie 2015, Agapii Adrian a depus în instanța de contencios administrativ o cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova, Comunității religioase Parohia cu hramul „Sfinții Arhangheli Mihail și Gavriil”, intervenienți accesorii Țurcanu Valeriu, Scurtu Andrei, Istrati Victor, Țurcanu Dumitru, Păduri Dumitru, Pădure Valeriu și Biserica ortodoxă din Moldova, Mitropolia Chișinău și a Întregii Moldove cu privire la contestarea actelor administrative.

În motivarea acțiunii, Agapii Adrian a indicat că, Comunitatea religioasă Parohia cu hramul „Sfinții Mai Mari Voievozi” din satul Măgurele, raionul Ungheni a fost formată prin adunarea parohială a Comunității religioase din 15 martie 1991, iar prin certificatul nr. 134 din 19 iunie 1991 eliberat de Ministerul Culturii se confirmă că Comunitatea religioasă Parohia cu hramul „Sfinții Mai

Mari Voievozi” din satul Măgurele, raionul Ungheni a fost înregistrată ca parohie distinctă din protopopiatul Călărași, episcopia de Chișinău.

Afirmă că, prin decizia nr. 79 din 02 iulie 2013, Ministerul Justiției a înregistrat în redacție nouă statutul Comunității religioase Parohia cu hramul „Sfinții Mai Mari Voievozi” din satul Măgurele, raionul Ungheni.

Ulterior, membrii Comunității religioase au aflat că în luna ianuarie 2015 a avut loc o adunare parohială, fiind adoptată decizia de a fi excluși anumiți membri ai comunității religioase, de a numi un nou conducător, de a schimba denumirea comunității religioase, de a adopta un nou statut și de a trece în subordinea Bisericii ortodoxe din Moldova.

În acest context indică că, a adresat Ministerului Justiției o cerere, solicitând prezentarea copiilor materialelor care au stat la baza emiterii deciziei de trecere în subordinea canonică a Bisericii ortodoxe din Moldova și înregistrarea statutului în redacția nouă.

Drept rezultat, Ministerul Justiției i-a prezentat deciziile nr. 37 din 16 martie 2015, prin care sau înregistrat modificările privind conducătorul Comunității religioase Parohia cu hramul „Sfinții Arhangheli Mihail și Gavriil” și înregistrarea statutului în redacția nouă, modificarea denumirii acesteia, fiind eliberat certificatul nou de înregistrare nr. 037082.

A mai aflat din materialele prezentate de Ministerul Justiției că la 23 februarie 2015 a avut loc adunarea parohială a Comunității religioase Parohia cu hramul „Sfinții Mai Mari Voievozi” din cadrul Mitropoliei Basarabiei, satul Măgurele, raionul Ungheni la care au fost întocmite procesele-verbale nr. 1 și nr. 2.

Prin procesele-verbale nr. 1 și nr. 2. din 23 februarie 2015 s-a decis de a primi în calitate de membri noi ai Comunității religioase pe: Dabija Fiodor, Eni Raisa, Bodrug Dafina, Dabija Vasili, Țurcanu Anatoli, Său Maria, Vîrtosu Maria, Bodrug Constantin și Căldare Grigore; de a exclude din membri pe: Efrim Ion (decedat), Pădure Ion, Dabija Ion, Gurduza Profir, Praporșciuc Gheorghe, Pădure Viorel, Agapii Adrian; de a trece de la Mitropolia Basarabiei la Biserica ortodoxă din Moldova, Mitropolia Moldovei; de a schimba denumirea din Comunitatea religioasă Parohia cu hramul „Sfinții Mai Mari Voievozi” din cadrul Mitropoliei Basarabiei din satul Măgurele, raionul Ungheni în Comunitatea Parohia cu hramul „Sfinții Arhangheli Mihail și Gavriil” din cadrul Bisericii ortodoxe din Moldova, satul Măgurele, raionul Ungheni; de a aproba statutul Comunității religioase în redacția nouă; de alegere a lui Dabija Fiodor în calitate de conducător al acesteia.

Din procesele-verbale indicate rezultă că la adunarea din 23 februarie 2015 ar fi participat 16 persoane, însă doar 7 dintre acestea întrunesc calitatea de membri ai Comunității religioase din satul Măgurele, raionul Ungheni.

Menționează reclamantul că, Țurcanu Valeriu, Scurtu Andrei, Istrati Victor, Țurcanu Dumitru, Păduri Dumitru, Pădure Valeriu care sunt membri ai Comunității religioase respective și care se regăsesc în lista participanților la adunarea din 23 februarie 2015, nu au participat la această adunare, iar semnăturile aplicate pe procesele-verbale nr. 1 și nr. 2 precum și alte cereri depuse la

Ministerul Justiției care au stat la baza emiterii deciziei nr. 37 din 16 martie 2015 nu sunt autentice, fiind falsificate.

Persoanele indicate nu au cunoscut despre petrecerea adunării parohiale, nu au participat la aceasta și nu au semnat nici un act din cele prezentate la Ministerul Justiției.

Consideră că, acțiunile comise sunt ilegale și cad sub sancțiunea legii penale, motiv pentru care la 08 aprilie 2015 în baza acestor iregularități a fost sesizată Procuratura Generală. Plângerea depusă la Procuratura Generală a fost admisă și transmisă Procuraturii Ungheni pentru examinare și pornire a procesului penal după caz, însă pînă în prezent pe marginea acesteia nu a fost emis niciun act de dispoziție care ar putea fi prezentat în instanța de judecată.

Din considerentul că, persoanele vinovate de faptele comise au prejudiciat valori sociale imperioase, au încălcat dreptul fundamental la libertatea religiei, conștiinței și libertatea de gândire a unui număr mare de persoane care împărtășeau viziunile creștine promovate de Comunitatea religioasă și de Mitropolia Basarabiei, la 08 aprilie 2015 Comunitatea religioasă Parohia cu hramul „Sfinții Mai Mari Voievozi” din satul Măgurele, raionul Ungheni a depus în adresa Ministerului Justiției cerere prealabilă conform art. 14 Legea contenciosului administrativ, care însă a fost respinsă prin răspunsul Ministerului Justiției nr. 05/4307 din 05 mai 2015, motiv pentru care Agapii Adrian s-a adresat în instanța de contencios administrativ cu prezenta cerere de chemare în judecată.

Solicită reclamantul Agapii Adrian, inclusiv prin cererea de concretizare a pretențiilor din 11 august 2015 anularea proceselor-verbale nr. 1 și nr. 2 a Comunității religioase Parohia cu hramul „Sfinții Arhangheli Mihail și Gavriil” din cadrul Bisericii ortodoxe din Moldova din satul Măgurele, raionul Ungheni din 23 februarie 2015, anularea certificatului de înregistrare nr. 037082 din 16 martie 2015, anularea deciziei Ministerului Justiției nr. 37 din 16 martie 2015 semnată de vice-ministru justiției Gurduza Sergiu, prin care s-a înregistrat în registrul cultelor religioase și al părților componente modificările privind conducătorul Comunității religioase Parohia cu hramul „Sfinții Arhangheli Mihail și Gavriil” din cadrul Bisericii ortodoxe din Moldova din satul Măgurele, raionul Ungheni, anularea deciziei Ministerului Justiției nr. 37 din 16 martie 2015 semnată de ministru justiției Grosu Vladimir, prin care s-a înregistrat în redacție nouă statutul Comunității religioase Parohia cu hramul „Sfinții Arhangheli Mihail și Gavriil” din cadrul Bisericii ortodoxe din Moldova din satul Măgurele, raionul Ungheni, s-a dispus perfectarea și eliberarea certificatului de tip nou parohiei nominalizate, încasarea din contul pârâților a cheltuielilor de judecată (f.d.87-91,vol.I).

Prin hotărârea Judecătoriei Buiucani mun. Chișinău din 17 decembrie 2015 s-a respins cererea de chemare în judecată depusă de Agapii Adrian (f.d.137-144,vol.II).

La 24 decembrie 2015 avocatul stagiar Palma Serghei cu împuternicirile speciale în acest sens (f.d.15,vol.II), a depus în interesele lui Agapii Adrian apel nemotivat împotriva hotărârii Judecătoriei Buiucani mun. Chișinău din 17

decembrie 2015, iar la 11 aprilie 2016 apel motivat împotriva aceleiași hotărâri (f.d.135-136; 164-178,vol. II).

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 28 iunie 2016, a fost respins apelul declarat de Agapii Adrian și menținută hotărârea Judecătoriei Buiucani mun. Chișinău din 17 decembrie 2015 (f.d.195-210,vol. II).

Nefiind de acord cu decizia enunțată, la 06 septembrie 2016 Agapii Adrian a declarat recurs, solicitând admiterea acestuia, casarea actelor judecătorești contestate cu pronunțarea unei noi hotărâri, prin care cererea de chemare în judecată să fie admisă integral (f.d.212-216,vol.II).

Prin decizia Curții Supreme de Justiție din 28 decembrie 2016, a fost admis recursul declarat de Agapii Adrian, fiind casată decizia Curții de Apel Chișinău din 28 iunie 2016, pricina fiind remisă spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecată (f.d.229-237,vol.II).

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 15 iunie 2017, a fost admis apelul declarat de Agapii Adrian, casată hotărârea Judecătoriei Buiucani mun. Chișinău din 17 decembrie 2015 și pronunțată o nouă hotărâre, de admitere integrală a acțiunii, fiind dispusă anularea proceselor-verbale nr. 1 și nr. 2 din 23 februarie 2015 al adunării Comunității religioase Parohia cu hramul „Sfinții Arhangheli Mihail și Gavriil” din cadrul Bisericii ortodoxe din Moldova din satul Măgurele, raionul Ungheni. S-a anulat certificatul de înregistrare nr. 037082 din 16 martie 2015, eliberat de Ministerul Justiției pe numele Comunității religioase Parohia cu hramul „Sfinții Arhangheli Mihail și Gavriil” din cadrul Bisericii ortodoxe din Moldova, satul Măgurele, raionul Ungheni. S-a anulat decizia Ministerului Justiției nr. 37 din 16 martie 2015 semnată de vice-ministru justiției Gurduza Sergiu, prin care: s-a înregistrat în registrul cultelor religioase și al părților componente modificările privind conducătorul Comunității religioase Parohia cu hramul „Sfinții Arhangheli Mihail și Gavriil” din cadrul Bisericii ortodoxe din Moldova din satul Măgurele, raionul Ungheni; s-a înregistrat în redacție nouă statutul Comunității religioase Parohia cu hramul „Sfinții Arhangheli Mihail și Gavriil” din cadrul Bisericii ortodoxe din Moldova din satul Măgurele, raionul Ungheni; s-a dispus perfectarea și eliberarea certificatului de tip nou parohiei nominalizate, încasarea din contul pârâților a cheltuielilor de judecată (f.d.68-80,vol.III).

Invocînd ilegalitatea deciziei enunțate, la 19 septembrie 2017, Ministerul Justiției al Republicii Moldova prin intermediul reprezentantului Constantin Cachița a declarat recurs, solicitînd admiterea acestuia, casarea deciziei Curții de Apel Chișinău din 15 iunie 2017 cu menținerea hotărârii Judecătoriei Buiucani mun. Chișinău din 17 decembrie 2015.

În susținerea recursului s-a indicat că, la examinarea pricinii, instanța de apel nu a constatat și elucidat pe deplin circumstanțele care au importanță pentru soluționarea pricinii.

În acest context a indicat că, aprecierea instanței de apel precum că, ilegalitatea actelor care au stat la baza emiterii deciziilor nr. 37 din 16 martie 2015 impune și ilegalitatea acestor decizii este una neîntemeiată, deoarece Ministerul

Justiției în calitate de organ de înregistrare nu este obligat să verifice legalitatea semnăturilor și faptul falsificării unor procese verbale după cum afirmă intimatul.

La fel, s-a indicat că, setul de acte aferent cererii de înregistrare a statului în redacție nouă prezentate Ministerului Justiției la 27 februarie 2015 corespunde prevederilor art. 18 din Legea cu privire la libertatea de conștiință, de gândire și de religie, iar temei de nu da curs solicitării nu au existat.

Susține că, argumentele cu privire la falsificarea semnăturilor membrilor Comunității religioase și legalitatea procesului – verbal nr. 2 din 23 februarie 2015 sunt inacceptabile, deoarece acest fapt nu poate fi supus aprecierii de către Ministerul Justiției, fiind de competența altor organe, inclusiv de către instanța de judecată.

Aici este de menționat și faptul că, Ministerul Justiției este organ de înregistrare și nu are competență de a verifica datele prezentate în acte, ci de a verifica dacă actele sunt în conformitate cu legislația în vigoare și toate actele prezentate se prezumă a fi legale pînă la proba contrară.

În rezultat, instanța de apel s-a eschivat de la exercitarea obligației impusă prin lege, de înfăptuire a actului de justiție, a examinat superficial circumstanțele cauzei, astfel fiindu-i încălcat în mod direct dreptul la judecarea în mod echitabil a cauzei, pe când prima instanță a constatat și elucidat pe deplin circumstanțele care au importanță pentru soluționarea pricinii (f.d.83-85, vol.III).

La data de 22 martie 2018 în adresa intimaților a fost expediată copia recursului declarat de Ministerul Justiției cu înștiințarea despre necesitatea depunerii referinței (f.d.91, vol.III).

La 17 aprilie 2018, Agapii Adrian a prezentat referință la recursul declarat de către Ministerul Justiției, în care a invocat caracterul neîntemeiat al acestuia, solicitând respingerea recursului ca inadmisibil. Or, recurentul Ministerul Justiției nu a invocat careva temeiuri care să se încadreze în prevederile art. 432 alin. (2), (3) și (4) CPC, din care considerent consideră decizia instanței de apel întemeiată și legală.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) CPC, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărîrii sau a deciziei integrale.

Din actele pricinii rezultă că, decizia recurată a fost pronunțată la 15 iunie 2017 (f.d.67, vol.III), iar recursul a fost depus la 19 septembrie 2017 (f.d.83, vol.III), însă la dosar nu există date care ar confirma recepționarea de către recurentul Ministerul Justiției a deciziei motivate a Curții de Apel Chișinău din 15 iunie 2017, motiv ce impune instanța de recurs să constate prin prisma prevederilor art. 434 alin. (1) CPC, că recursul a fost declarat în termen.

Examinînd temeiurile recursului declarat de către Ministerul Justiției al Republicii Moldova prin intermediul reprezentantului Constantin Cachița în raport cu materialele cauzei civile, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul urmează a fi declarat inadmisibil.

În favoarea concluziei enunțate se invocă următoarele argumente.

În conformitate cu prevederile art. 432 alin. (1) CPC, părțile și alți participanți la proces sînt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Totodată, conform art. 432 alin. (2) CPC, se consideră că normele de drept material au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanța judecătorească: nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată; a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată; a interpretat în mod eronat legea; a aplicat în mod eronat analogia legii sau analogia dreptului.

Iar potrivit art. 432 alin. (3) CPC, se consideră că normele de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care: pricina a fost judecată de un judecător care nu avea dreptul să participe la judecarea ei; pricina a fost judecată în absența unui participant la proces căruia nu i s-a comunicat locul, data și ora ședinței de judecată; în judecarea pricinii au fost încălcate regulile privind limba de desfășurare a procesului; instanța a soluționat problema drepturilor unor persoane care nu au fost implicate în proces; în dosar lipsește procesul-verbal al ședinței de judecată; hotărârea a fost pronunțată cu încălcarea competenței jurisdicționale.

Alin. (4) al articolului enunțat prevede expres că, săvîrșirea altor încălcări decît cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a pricinii sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

În conformitate cu art. 433 lit. a) CPC, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art.432 alin. (2), (3) și (4).

Sub aspectul acestor prevederi legale, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de către Ministerul Justiției al Republicii Moldova prin intermediul reprezentantului Constantin Cachița, este declarativ, or, acesta nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3), (4) CPC, care să justifice afirmația de ilegalitate a deciziei instanței de apel.

Mai mult decît atît, călăuzindu-se de prevederile art. 440 CPC, Colegiul a constatat existența unuia din temeiurile prevăzute la art. 433 CPC și anume lit. a), care expres prevede că cererile de recurs se consideră inadmisibile în cazul în care recursurile nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art.432 alin.(2), (3) și (4).

Argumentele invocate în cerera de recurs depusă de Ministerul Justiției al Republicii Moldova prin intermediul reprezentantului Constantin Cachița, poartă un caracter declarativ, nefiind posibilă determinarea aspectului de legalitate al deciziei instanței de apel ce urmează a fi supus controlului judiciar.

Or, recursul exercitat conform secțiunii a II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificîndu-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia în fapt.

În acest sens Completul reține, că sarcina instanței de recurs la aceasta etapă este de a verifica temeiurile recursului și argumentele privind caracterul ilegal al deciziei atacate, în limitele în care au fost formulate și prin prisma drepturilor garantate de Convenția Europeană a Drepturilor Omului.

Completul evidențiază că, în lumina jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, procedura de examinare a admisibilității unui recurs în materie civilă trebuie să corespundă în principiu garanțiilor unui proces echitabil, consfințite de art. 6 din CEDO, în special cu referire la dreptul de acces liber la justice și la dreptul subsecvent de a fi audiat de o instanță judecătorească (hotărârile Delcourt contra Belgiei din 17 ianuarie 1970 și Erfar-Avef contra Greciei din 27 martie 2014).

În acest context, completul reține că dreptul unei persoane de acces liber la justiție poate fi limitat, inclusiv prin instituirea procedurii de examinare a admisibilității recursului, or prin însăși natura lor, condițiile pentru examinarea unei cereri introduse pe o cale de atac extraordinară pot fi mai stricte decât condițiile stabilite pentru o cale de atac ordinară. Asemenea rigori urmăresc scopul de aplicare și interpretare unitară a legislației și îndeplinesc funcțiile de administrare eficientă a justiției, fiind în deplină concordanță cu art. 6 din CEDO (hotărârea Trevisanato contra Italiei din 15 septembrie 2016).

Astfel, reieșind din considerentele menționate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a considera recursul declarat de Ministerul Justiției al Republicii Moldova prin intermediul reprezentantului Constantin Cachița, ca inadmisibil.

În conformitate cu art. art. 270, 431 alin.(2), art. 433 lit. a), art. 440 CPC, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție,

d i s p u n e :

Recursul declarat de către Ministerul Justiției al Republicii Moldova prin intermediul reprezentantului Constantin Cachița, se consideră inadmisibil.

Încheierea este irevocabilă din momentul emiterii.

Președintele completului,

Judecător:

Svetlana Filincova

Judecători:

Nicolae Craiu

Dumitru Visternicean